

REZUMAT

al tezei de doctorat “STUDIUL PRIVIND PERFECTIONAREA STRUCTURALĂ A AGRICULTURII ROMÂNEȘTI ÎN SCOPUL CREȘTERII PERFORMANȚEI ACESTEIA”

elaborată de dl Stetco Ioan, sub îndrumarea prof. Univ. Dr. Dona Ion

Cuvinte cheie: agricultură, performanță, eficiență tehnică, eficiență alocativă, eficiență economică a costurilor, productivitatea totală a factorilor (TFP), factori determinanți, modele agricole structurale, modele agricole regionale, profil agricol

Prezenta teză de doctorat a avut drept scop identificarea de soluții de perfecționare a structurii agriculturii românești care să asigure creșterea performanțelor din agricultura românească, respectiv creșterea productivității totale a factorilor de producție. Soluțiile urmărite prin cercetările realizate au urmărit să creeze o metodologie viabilă de evaluare a relației dintre modificările structurale și performanța agriculturii. Măsurile de intervenție asupra elementelor structurale propuse au fost fundamentate prin metode și funcții econometrice care permit relaționarea caracteristicilor structurale la nivel microregional și regional cu nivelele de performanță atinse de agricultura românească.

Obiectivele principale studiate în prezenta teză de doctorat vin să răspundă scopului stabilit prin: delimitarea principalelor concepte și a cercetărilor privind evaluarea performanței agriculturii; evaluarea caracteristicilor structurale ale agriculturii românești pornind de la recensămintele agricole din 2007 și 2013; identificarea prin metode statistice modelele structurale ce au caracterizat agricultura românească în perioada 2007-2013; cuantificarea performanței agriculturii la nivelul modelelor structurale prin indicatori eficiență (tehnică, alocativă și economică) și prin indicii productivității totale a factorilor de producție; estimarea factorilor de influență asupra performanței agriculturii măsurată în termeni de productivitate a factorilor de producție și a măsurilor de perfecționare structurală necesare îmbunătățirii acesteia.

Capitolul 1 intitulat „**STADIUL ACTUAL AL CERCETĂRILOR PRIVIND EVALUAREA MODIFICĂRILOR STRUCTURALE ȘI A PERFORMANȚEI DIN AGRICULTURĂ**” a avut, în mod preponderent, un caracter teoretic, analiza fiind orientată către: evidențierea abordării în literatura de specialitate a conceptului de schimbări structurale în agricultură; prezentarea elementelor specifice modificărilor structurale din sectorul agricole; modul de abordare și evaluare a productivității din agricultură. Demersul bibliografic abordează conceptele de schimbare structurală și productivitate într-o manieră cronologică, evidențiind

principalele concluzii și rezultate obținute în cadrul lucrărilor reprezentative pentru tematica abordată prin prezenta lucrare.

În capitolul următor intitulat **„METODOLOGIE DE CERCETARE A PERFORMANTELOR DIN AGRICULTURĂ ÎN CONTEXTUL MODIFICĂRILOR STRUCTURALE”** am pus în evidență scopul cercetării, etapele, obiectivele urmărite și metodele utilizate. Sintetic, metodele utilizate în cercetările efectuate au fost: tehnicile exploratorii multivariate (aplicate cu ajutorul programului IBM SPSS 20 Demo version) - analiza factorială (analiza principalelor componente) și analiza grupurilor (analiza cluster); metoda DEA (analiza înfășurării datelor) de calculare a eficienței tehnice, alocative și economice și modelul DEA Malmquist de calcul a indicelui TFP (aplicate cu ajutorul programului DEAP); metode econometrice - modele de regresie multifactoriale (aplicate cu ajutorul MS Office ExcelData Analysis); modele de regresie multiplă liniară (modele multiplicative similare cu forma generală a funcției Cobb-Douglas) (aplicate cu ajutorul MS Office ExcelData Analysis).

Abordările metodologice, după cum se observă, au fost complexe, urmărind să identifice și să clasifice modelele agricole microregionale și regionale în funcție de caracteristicile structurale și performanța agriculturii și să ofere soluții pentru orientarea măsurilor de restructurare a sectorului. Acestea au fost în concordanță cu abordările actuale din literatura de specialitate privind evaluarea performanței agriculturii prin indicatorii de eficiență (tehnică, alocativă și a costurilor) și indicele productivității totale a factorilor.

Capitolul 3 intitulat **„ANALIZA STRUCTURALĂ A AGRICULTURII ROMÂNEȘTI ÎN PROFIL TERITORIAL (2007-2013)”** cuprinde analiza structurală a următoarelor elemente: suprafața agricolă utilizată, producția vegetală, producția animală, exploatațiile agricole și gradul de intensivitate. Analiza a avut drept scop evidențierea: modului de desfășurare a activităților agricole prin evaluarea structurii suprafeței agricole utilizate (SAU) și a proprietății; localizării și tipologiei producției vegetale prin evaluarea structurii producției vegetale; localizării și tipologiei producției animale prin evaluarea structurii producției animale; performanței economice a agriculturii prin evaluarea sectorului exploatațiilor agricole; tipologiei agriculturii practicate prin evaluarea gradului de mecanizare și a modului de utilizare a îngrășămintelor chimice, a fungicidelor, erbicidelor și pesticidelor.

Capitolul 4 intitulat **„IDENTIFICAREA MODELELOR STRUCTURALE AGRICOLE CE CARACTERIZEAZĂ AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ DIN PERIOADA 2007-2013”** a urmărit identificarea de grupări cu caracteristici structurale similare (clustere) care să permită evaluarea și proiectarea performanțelor acestora. Analiza factorială a permis identificarea variabilelor care caracterizează modelul agricol românesc în perioada 2007-2013. Astfel, la nivelul agriculturii României, pornind de la 18 variabile structurale, au fost

identificați patru factori determinanți: Factor 1- încărcat de variabilele specifice dimensiunii exploatațiilor agricole vegetale și animale (în special dimensiunea medie), dar și de ponderea exploatațiilor comerciale (peste 50ha); Factor 1- saturată de variabilele specifice structurii producției vegetale și animale (pondere valoare producție vegetală) și de cele care caracterizează modul de utilizare a SAU; Factor 3 și 4 - saturate de variabilele specifice structurii sectorului vegetal și animal (porcine).

Clasificarea ierarhică (Hierarchical cluster) și metoda k-means cluster a condus la identificarea la nivel teritorial a 10 modele structurale agricole și 7 modele structurale regionale. Acestea au fost clasificate în funcție de importanță prin generarea de indicatori compoziți pornind de la scorurile generate de analiza factorială.

Capitolul 5 intitulat **„EVALUAREA PERFORMANȚEI MODELELOR STRUCTURALE IDENTIFICATE”** a urmărit evaluarea comparativă a performanței agriculturii, la nivelul modelelor structurale identificate, prin metoda indicilor productivității totale a factorilor (TFP – Total factor productivity index) care are la bază frontierele de producție construite prin metoda înfășurării datelor (DEA – Data Envelopment Analysis). Variabilele luate în analiză au fost: inputuri – muncă (UAM – unități anuale de muncă), pământ (ha – suprafața agricolă utilizată) și capital (euro); outputuri – valoare producție (euro) și profit (euro). De asemenea, pentru evaluarea eficienței productive (eficiența alocativă, eficiența costurilor și eficiența economică) au fost calculate costurile medii ale inputurilor utilizate (muncă, pământ și capital).

Cercetările au reliefat că, în perioada 2007-2013, modelele agricole structurale au fost per ansamblu mai ineficiente economic în anul 2013 decât în 2007, în special datorită ineficienței alocative, adică a mixului incorect de inputuri. La nivelul modelelor structurale schimbările nu au fost majore, raportul input-output modificându-se foarte puțin, în timp ce ineficiența combinării resurselor a condus la nivele reduse ale indicelui productivității factorilor de producție. S-a observat însă că a existat un evident progres și o creștere a productivității în agricultura României, cu o eficiență ușoară la nivel managerial (decizional). Aceasta ne reliefează că inputurile rămân ridicate comparativ cu nivelul outputurilor obținute ceea ce imprimă probleme reale în controlul costurilor și în asigurarea maximizării veniturilor.

Capitolul 6 intitulat **„ESTIMAREA CORELAȚIILOR ÎNTRE CARACTERISTICILE STRUCTURALE ȘI PRODUCTIVITATEA AGRICULTURII”** a urmărit identificarea elementelor structurale care implică modificări asupra productivității agriculturii, atât la nivelul modelelor agricole structurale, cât și nivelul regiunilor de dezvoltare. Analiza a urmărit stabilirea: corelației dintre evoluția productivității agriculturii din cadrul modelelor agricole structurale și trendul productivității din cadrul modelelor agricole regionale;

corelației dintre gradul de dezvoltare structurală și a factorilor principali asupra evoluției productivității modelelor agricole structurale și regionale; influenței factorilor de producție asupra evoluției productivității.

Analizele la nivelul modelelor structurale regionale au permis identificarea județelor care se constituie drept poli de creștere economică și au evidențiat influența variabilelor specifice dimensiunii exploatațiilor agricole și a gradului de dezvoltare structurală regional asupra productivității. De asemenea, analizele la nivelul modelelor agricole structurale au evidențiat influența structurii suprafeței agricole utilizate asupra evoluției productivității.

Capitolul 7 intitulat **„CUANTIFICAREA INFLUENȚEI PRINCIPALELOR VARIABLE STRUCTURALE ȘI IDENTIFICAREA SOLUȚIILOR DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII FACTORILOR DE PRODUCȚIE”** a urmărit cuantificarea influenței variabilelor structurale asupra productivității și stabilirea soluțiilor necesare creșterii acesteia. Cercetările au evidențiat corelațiile între variabile și productivitatea totală a factorilor și au permis estimarea elasticității variabilelor în raport cu variația TFP pe baza modelelor de regresie multiplă neliniară.

Cercetările efectuate au evidențiat faptul că la nivelul modelelor agricole structurale creșterea productivității este influențată în special de ponderea suprafeței deținute de unitățile agricole și mai ales de ponderea valorii producției vegetale, iar la nivelul modelelor agricole regionale creșterea productivității este influențată direct (pozitiv) în special de ponderea exploatațiilor de 50-100 ha și în sens negativ de dimensiunea exploatațiilor cu bovine.

În aceste condiții au fost identificate nivelele de creștere ale TFP în condițiile modificării cu o unitate a următoarelor elemente: creșterea ponderii valorii producției vegetale; creșterea ponderii suprafeței deținute de unitățile agricole; reducerea aportului de muncă per exploatație; creșterea dimensiunii exploatațiilor agricole; creșterea ponderii exploatațiilor cu peste 100 ha.

Capitolul 6 intitulat **„CONCLUZII ȘI PROPUNERI”** prezintă sintetic diferite aspecte ale cercetărilor efectuate și soluțiile propuse pentru asigurarea creșterii performanțelor din agricultură.